

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriju bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 12. ožujka 2012.
Original: engleski

PRED RASPRAVNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudac O-Gon Kwon, predsjedatelj
sudac Howard Morrison
sudac Melville Baird
sudac Flavia Lattanzi, rezervni sudac

Tajnik: g. John Hocking

Odluka od: 12. ožujka 2012.

TUŽITELJ

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA IZDAVANJE
NALOGA SUBPOENA RADI RAZGOVORA S VLADIMIROM ZAGORCEM**

Tužiteljstvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Vlada Hrvatske

putem Veleposlanstva Republike
Hrvatske u Nizozemskoj, Den Haag

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branitelj u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO RASPRAVNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriju bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: general Vladimir Zagorec", podnijetom 10. siječnja 2012. (u daljnjem tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Optuženi u Zahtjevu traži od Vijeća da, na temelju pravila 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), izda nalog *subpoena* generalu Vladimiru Zagorc, bivšem pomoćniku ministra obrane Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Hrvatska), kojim će ga obvezati da pristupi razgovoru s pravnim savjetnikom optuženog.¹

2. Zahtjev se odnosi na dva ranija zahtjeva optuženog: "Zahtjev za izdavanje obvezujućeg naloga: Vlada Hrvatske" podnijet 11. rujna 2009. (u daljnjem tekstu: Zahtjev za izdavanje obvezujućeg naloga), po kojem Vijeće još nije riješilo, i "Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: Miroslav Tuđman" podnijetom 6. rujna 2010. (dalje u tekstu: Zahtjev koji se odnosi na Tuđmana).

3. U Zahtjevu za izdavanje obvezujućeg naloga, optuženi traži da mu Hrvatska dostavi nekoliko kategorija dokumenata koji se odnose na: (i) krijumčarenje oružja u Tuzlu i dalje u Srebrenicu u veljači i ožujku 1995., (ii) krijumčarenje oružja upućivanog Armiji Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu: BiH) od 1992. do 1995., te (iii) umiješanost osoblja Ujedinjenih naroda (dalje u tekstu: UN) u dostavu oružja Muslimanima u BiH.² Poslije duže prepiske između Hrvatske i optuženog, u okviru koje je Hrvatska dostavila optuženom neke dokumente,³ za koje optuženi smatra da ne ispunjavaju njegov zahtjev, te poslije određene prepiske između Tuđmana i pravnog savjetnika optuženog koja je okončana neuspješno,⁴ optuženi je podnio Zahtjev koji se odnosi na Tuđmana zatraživši od Vijeća da izda nalog *subpoena* kojim će naložiti Tuđmanu da pristupi razgovoru s njegovim pravim savjetnikom.⁵ Vijeće je, većinom glasova, uz glas protiv suca Kwona, odobrilo Zahtjev koji

¹ Zahtjev, par. 1.

² Zahtjev za izdavanje obvezujućeg naloga, par. 1.

³ V. Dopis Hrvatske, povjerljivo, 27. listopada 2009.; Dopis Hrvatske, povjerljivo, 9. studenoga 2009.; Dopis Hrvatske, povjerljivo, 19. kolovoza 2010.; Dopis Hrvatske, povjerljivo, 22. rujna 2010.

⁴ V. Odluka koja se odnosi na Tuđmana, par. 3, 22.

⁵ Zahtjev koji se odnosi na Tuđmana, par. 1.

se odnosi na Tuđmana i izdalo nalog *subpoena* kojim je naložilo Tuđmanu da se sastane s pravnim savjetnikom optuženog radi razgovora.⁶

4. Poslije Tuđmanovog razgovora s pravnim savjetnikom optuženog 7. studenoga 2011. optuženi je podnio Zahtjev u kojem navodi da zbog nedostatnosti informacija koje mu je pružio Tuđman sada smatra potrebnim da obavi razgovor s Zagorcem.⁷ On također tvrdi da ima razloga vjerovati da Zagorec posjeduje informacije koje mogu bitno pomoći njegovoj obrani jer je bio "osoba u hrvatskoj vlasti s najviše saznanja o dostavama oružja bosanskim Muslimanima" budući je bio zadužen za nabavku oružja za Hrvatsku od 1993. do 1996.⁸ Informacije koje optuženi traži od Zagorca tiču se navodnih sporazuma između Hrvatske i Islamske Republike Iran (u daljnjem tekstu: Iran) o slanju oružja Muslimanima u BiH; prirode, vrste i količine oružja prokrijumčarenog u BiH od 1994. do 1995.; te korištenja humanitarnih konvoja za krijumčarenje tog oružja.⁹ On tvrdi da se ove informacije "neposredno odnose na ista pitanja [koja su postavljena u razgovoru s Tuđmanom] i potrebne su zbog nedostatnosti informacija koje je pružio g. Tuđman".¹⁰ On dalje napominje da se te informacije mogu biti korištene na dva načina: tako da se Hrvatska uputi da dostavi dokumente vezane za te teme, ili kao osnova za pisanu izjavu koja bi zatim bila ponuđena u dokaze.¹¹ Optuženi tvrdi kako je pokušao pribaviti dobrovoljnu suradnju Zagorca, ali je Zagorec odbio pristupiti razgovoru s njegovim pravnim savjetnikom.¹² Pored toga, optuženi tvrdi da te informacije nije mogao pribaviti drugim sredstvima.¹³

5. Na poziv Vijeća od 25. siječnja 2012., Hrvatska je 9. veljače 2012.¹⁴ dostavila povjerljivi odgovor (u daljnjem tekstu: Odgovor Hrvatske), u kojem je navela da Zagorec "može dati svoje informacije o transferu oružja u [BiH] iz trećih zemalja ako osobno želi to učiniti. Međutim, on ne može svjedočiti o načinima na koji su se oružane snage Republike Hrvatske naoružavale".¹⁵

⁶ Odluka po zahtjevu optuženog da se Miroslavu Tuđmanu izda nalog *subpoena* radi obavljanja razgovora, 14. srpnja 2011. (dalje u tekstu: Odluka koja se odnosi na Tuđmana), par. 30-31. Sudac Kwon je dao suprotno mišljenje s obrazloženjem da uvjeti za izdavanje naloga *subpoena* nisu ispunjeni.

⁷ Zahtjev, par. 25.

⁸ Zahtjev, par. 20, 23.

⁹ Zahtjev, par. 23.

¹⁰ Zahtjev, par. 25.

¹¹ Zahtjev, par. 24.

¹² Zahtjev, par. 21, 26. Povjerljivi dodatak J.

¹³ Zahtjev, par. 26.

¹⁴ Poziv Hrvatskoj koji se odnosi na razgovor s Vladimirom Zagorcem, 25. siječnja 2012.

¹⁵ Odgovor Hrvatske, str. 2

II. Mjerodavno pravo

6. Pravilo 54 Pravilnika predviđa da raspravno vijeće može izdavati naloge *subpoena* "koji su potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Ta ovlast uključuje "mogućnost izdavanja subpoenae kojom se od potencijalnog svjedoka zahtijeva da se u određeno vrijeme pojavi na određenom mjestu kako bi odbrana s njime razgovarala u slučajevima kada je takvo pojavljivanje potrebno za pripremu ili vođenje suđenja".¹⁶ Žalbena vijeće je zauzelo stav da se procjena raspravnoga vijeća mora "usredsrediti ne samo na korisnost informacija za podnositelja zahtjeva nego i na njihovu sveukupnu neophodnost kako bi se obezbijedilo da se suđenje vodi na upućen i pravičan način".¹⁷ Nalog *subpoena* se smatra "potrebni" u smislu pravila 54 ukoliko je pokazana legitimna forenzička svrha pribavljanja informacija:

Strana koja prije ili za vrijeme suđenja podnosi molbu za izdavanje takvog naloga ili subpoenae morala bi pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da joj potencijalni svjedok pruži informacije koje će joj bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi sa jasno definisanim pitanjima koja se odnose na predstojeće suđenje.¹⁸

7. Kako bi ispunio ovaj uvjet legitimne forenzičke svrhe, podnositelj zahtjeva će možda mora predočiti informacije o faktorima kao što su položaj potencijalnog svjedoka u odnosu na događaje o kojima je riječ, odnose koji su eventualno postojali između svjedoka i optuženog, eventualnu mogućnost svjedoka da promatra te događaje, te eventualne izjave koju je svjedok dao optužbi i drugim osobama u vezi s njima.¹⁹

8. Čak i ako se raspravno vijeće uvjerilo da je podnositelj zahtjeva ispunio uvjet legitimne forenzičke svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ako je do tih informacija moguće doći drugim sredstvima.²⁰ Konačno, podnositelj zahtjeva mora pokazati da je

¹⁶ *Tužitelj protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Odluka po molbi da se izdaju subpoenae, 1. srpnja 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10.

¹⁷ *Tužitelj protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. lipnja 2004. (u daljnjem tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 7. V. također *Tužitelj protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se s njima pre svedočenja obavi razgovor, 9. prosinca 2005. (u daljnjem tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 41.

¹⁸ Odluka u predmetu *Krstić*, par. 10; Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; V. također Odluka u predmetu *Milošević*, par. 38.

¹⁹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

²⁰ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

poduzeo razumne korake kako bi pribavio dobrovoljnu suradnju, ali je u tome bio neuspješan.²¹

9. Odluka da se izda nalog *subpoena* ne smije se donijeti olako jer za sobom povlači upotrebu prisilnih mjera i može dovesti do nametanja kaznenih sankcija.²² Diskrecijska ocjena raspravnoga vijeća prilikom izdavanja naloga *subpoena* je neophodna kako bi se osiguralo da se ne zloupotrebljava mehanizam naloga *subpoena* i/ili da se on koristi kao procesna taktika.²³ U biti, naloge *subpoena* ne treba smatrati krajnjim sredstvom.²⁴

III. Diskusija

10. Prelazeći prvo na pitanje da li je optuženi poduzeo razumne korake kako bi pribavio Zagorčevu dobrovoljnu suradnju, Vijeće napominje da Zagorec trenutno izdržava zatvorsku kaznu u Hrvatskoj i da je odbio pristupiti razgovoru s pravnim savjetnikom optuženoga.²⁵ Vijeće stoga konstatira da je optuženi poduzeo razumne korake kako bi osigurao dobrovoljnu suradnju Zagorca i da je u tome bio neuspješan.

11. Kada je riječ o tome pokrivaju li informacije koje optuženi želi pribaviti putem razgovora s Zagorcem pitanja koja su relevantna za njegov predmet, optuženi tvrdi da se radi o istim informacijama koje je pokušao pribaviti putem razgovora s Tuđmanom. Vijeće podsjeća da je, većinom glasova uz djelomično protivni glas suca Kwona, konstatiralo da većina tih informacija pokriva pitanja koja su relevantna za predmet optuženog i da bi mu pribavljanje tih informacija bitno pomoglo u vođenju obrane.²⁶ Vijeće je takođe, većinom

²¹ *Tužitelj protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. veljače 2009, par. 7; *Tužitelj protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po zahtjevu obrane za izdavanje naloga *subpoena* svjedoku SHB, 7. veljače 2005, par. 3.

²² Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. prosinca 2002., par. 31.

²³ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

²⁴ V. *Tužitelj protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Odluka po dodatnom zahtevu tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*, zavedena kao povjerljiva i *ex parte* 16. rujna 2005., par. 12. "[T]akve mere [naloge *subpoena*] treba primenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbjedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne".

²⁵ Zahtjev, par. 21.

²⁶ V. Odluka koja se odnosi na Tuđmana, par. 25. Kada je riječ o informacijama vezanim za navodno krijumčarenje oružja u Srebrenicu i navodno aktivno sudjelovanje osoblja Ujedinjenih naroda u neprijateljstvima, sudac Kwon zadržao je protivni glas s istim obrazloženjem kao u Odluci po zahtjevu optuženog za izdavanje obavezujućeg naloga na osnovu pravila 54bis (Savezna Republika Njemačka), 19. svibanj 2010.; v. takođe Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* radi obavljanja razgovora s generalnom Seadom Delićem i brigadirom Refikom Brđanovićem, 5. srpnja 2011, par. 13, fusnota 31. Glede pitanja navodnih ograničenja humanitarnih konvoja, sudac Kwon složio se s većinom da je to pitanje relevantno za obranu optuženog. Međutim, u odnosu na to pitanje, sudac Kwon usprotivio se s obrazloženjem da optuženi

glasova uz protivno mišljenje suca Kwona, konstatiralo da je optuženi imao razborit osnov za vjerovanje da postoje dobri izgledi da mu Tuđman pruži informacije koje će mu bitno pomoći u obrani.²⁷ Pošto u razgovoru s Tuđmanom nisu pribavljene tražene informacije,²⁸ optuženi sada iste informacije traži od Zagorca koji je, kako navodi, na temelju svoga položaja kao osobe zadužene za nabavku oružja za Hrvatsku u odnosno vrijeme, bio bliže uključen u prodaju oružja 1994. i 1995.²⁹ Pošto je razmotrilo dokumente koje je optuženi dostavio u prilog ovoj tvrdnji, Vijeće, većinom glasova, uz glas protiv suca Kwona,³⁰ konstatira da ima razumnog osnova za uvjerenje optuženog kako postoje dobri izgledi da mu Zagorec pruži informacije vezane za relevantna pitanja o kojima je gore bilo riječi.³¹

12. Kad je riječ o tome da li se tražene informacije mogu pribaviti drugim sredstvima, optuženi tvrdi da je pokušao i nije uspio pribaviti ove informacije iz drugih izvora.³² Kako kaže optuženi, njegov razgovor s Tuđmanom nije urodio relevantnim informacijama koje je očekivao. Pored toga, iako su zainteresirane države - Hrvatska i BiH - dostavile dokumente koje odgovaraju nekim zahtjevima optuženog, ti dokumenti ne sadrže konkretne informacije koje optuženi želi pribaviti putem razgovora s Zagorcem. Prema tome, Vijeće, većinom glasova, uz glas protiv suca Kwona,³³ konstatira da se informacije koje Zagorec može pružiti optuženom ne mogu pribaviti nikakvim drugim sredstvima u ovoj fazi.

13. Pošto je konstatiralo da su uvjeti za izdavanje naloga *subpoena* ispunjeni, preostaje da Vijeće iskoristi svoju diskreciju i odluči hoće li izdati nalog *subpoena*. Vijeće podsjeća da se prilikom izdavanja naloga *subpoena* mora postupati obazrivo jer su posrijedi nalozi prisilnog

nije imao razumnju osnovu za vjerovanje da postoje dobri izgledi da će mu Tuđman moći pružiti takve informacije. V. Odluka koja se odnosi na Tuđmana, fusnota 63.

²⁷ Odluka koja se odnosi na Tuđmana, par. 25, 26. Iako je sudac Kwon zadržao svoj prigovor da pitanja navodnog krijumčarenja oružja u Srebrenicu i navodnog aktivnog sudjelovanja osoblja Ujedinjenih naroda u neprijateljstvima nisu relevantna, on se složio s većinom sudaca da je pitanje informacija vezanih za ograničenja humanitarnih konvoja relevantno, ali se usprotivio s obrazloženjem da optuženi nije imao razumnju osnovu za uvjerenje da postoje dobri izgledi da će mu Tuđman pružiti takve informacije. V. Odluka koja se odnosi na Tuđmana, fusnota 65.

²⁸ Zahtjev, par. 25.

²⁹ Zahtjev, par. 23, dodaci B, C i D.

³⁰ Kao u Odluci koja se odnosi na Tuđmana, sudac Kwon zadržava svoj prigovor na relevantnost ovih pitanja, v. fusnota 28, *supra*. Međutim, u pogledu navodnih ograničenja humanitarnih konvoja, koje smatra relevantnim, sudac Kwon protivi se s obrazloženjem da optuženi nema razumnju osnovu za uvjerenje da će mu Zagorec moći pružiti takve informacije.

³¹ Za pomenuta pitanja, v. Odluka koja se odnosi na Tuđmana, par. 25.

³² Zahtjev, par. 26.

³³ Sudac Kwon zadržava svoj prigovor koji je iznio u Odluci koja se odnosi na Tuđmana i mišljenja je da informacije koje traži od Zagorca nemaju legitimnu forenzičku svrhu. On stoga smatra da izdavanje naloga *subpoena* nije neophodno. V. Odluka koja se odnosi na Tuđmana, fusnota 74.

karaktera i njihovo nepridržavanje može dovesti do izricanja kaznenih sankcija.³⁴ Žalbeno vijeće je mišljenja da naloge *subpoena* ne treba izdavati olako, posebno u slučajevima u kojima se potencijalni svjedok odbija odazvati razgovoru.³⁵ Ono je također zaključilo da naloge *subpoena* treba koristiti oprezno i da se raspravna vijeća trebaju kloniti rutinskoga izdavanja tih naloga u sklopu procesne taktike.³⁶ Vijeće ovdje napominje da je optuženi tokom cijelog ovog suđenja bio prilično produktivan u podnošenju niza zahtjeva za izdavanje naloga *subpoena* raznim osobama radi sastanka s njegovim pravnim savjetnikom i pružanja informacija vezanih za navodno krijumčarenje oružja u BiH tijekom 1994. i 1995. godine,³⁷ većinu kojih je Vijeće, većinom glasova, odobrilo.³⁸ U konkretnome slučaju Zagorca, Vijeće ne smatra da optuženi koristi Zahtjev kao procesnu taktiku, te će stoga primijeniti svoju diskrecionu ovlast u korist optuženog. Stoga, Vijeće, većinom glasova, uz glas protiv suca Kwona, konstatira da nalog *subpoena* treba izdati, odnosno naložiti Zagorcu da pristupi razgovoru s pravnim savjetnikom optuženog. Rekavši to, međutim, Vijeće također napominje da će, u svjetlu ograničenog uspjeha optuženog u pribavljanju informacija vezanih za navodno krijumčarenje oružja, postupati osobito pažljivo prilikom ocjenjivanja da li su eventualni budući zahtjevi za izdavanje naloga *subpoena* samo procesna taktika, a ne krajnje sredstvo u kontekstu istinskih napora u svrhu istrage.

14. Konačno, budući da informacije sadržane u Odgovoru Hrvatske ne sadrže nikakve povjerljive podatke, Vijeće konstatira da se Odgovor može reklasificirati kao javan.

³⁴ V. Odluka po zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena* Douglasu Luteu i Johnu Feeleyju, 8. srpnja 2009., par. 11.

³⁵ Odluka u predmetu *Krstić*, par. 12.

³⁶ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 10.

³⁷ V. Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: Miroslav Tuđman, 6. rujna 2010.; Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: general Sead Delić i brigadir Refik Brđanović, 6. siječnja 2011.; Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: Christoph von Bezold, 5. travnja 2011.; Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: generalni direktor Sadeghi, 5. travnja 2011. Optuženi je također podnio jedan broj drugih sličnih zahtjeva za izdavanje naloga *subpoena* u vezi s drugim pitanjima za koja tvrdi da su relevantna za njegovo suđenje, odnosno Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* svjedoku tužilaštva Ronaldu Elmersu radi razgovora, 1. ožujka 2010.; Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: pukovnik Guy de Haynin de Bry, 10. studenoga 2010.; Zahtjev da se obaveže na razgovor: general Rupert Smith, 6. siječnja 2011.; Zahtjev da se obavežu na razgovor: Svjedoci na osnovu pravila 92bis u vezi sa Sarajevom, 11. veljače 2011.; Zahtjev da se obaveže na razgovor: Griffith Evans, 5. travanj 2011.; Zahtjev da se obaveže na razgovor: svjedok B, 20. listopada 2011.; Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora s predsjednikom Karolosom Papouliasom, 26. siječnja 2012.

³⁸ V. Odluka po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora: general Sead Delić i brigadir Refik Brđanović, 5. srpnja 2011.; Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora s Miroslavom Tuđmanom, 14. srpnja 2011.; Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* radi razgovora s Christophom von Bezoldom, 1. prosinca 2011.

IV. Dispozitiv

15. Sukladno tome, Vijeće, većinom glasova, s glasom protiv suca Kwona, na temelju članka 29 Statuta i pravila 54 Pravilnika, ovim **ODOBRAVA** Zahtjev i:

- a) **NALAŽE** Tajništvu Međunarodnoga suda da poduzme potrebne mjere kako bi se osiguralo da se priloženi Nalog *subpoena* i Nalog Hrvatskoj koji se odnose na ovo pitanje smjesta proslijede Hrvatskoj; i
- b) **TRAŽI** od Tajništva da Odgovor Hrvatske reklasificira kao javan.

Sastavljeno na engleskom i francuskome jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudac O-Gon Kwon,
predsjedatelj

Dana 12. ožujka 2012.
U Den Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]